

”Fasligt har jag lefwat, Amen”.
Den dödsdömde Jon Larssons bekännelse, (hämtad ur Åsele Dombok 1828).
Renskrivet av: Laila Eliasson

Min kära Bror. Allt ifrån min Spädaste ungdom ifrån den tid då jag börjad minnas; har mina hulda föräldrar å alla möjgeliga prof, efter deras bästa förstånd och sorgfällighet försökt att efterlefvad den pligt, Föräldrar emot sina Barn förpligtade äro i anledning af vägförande; mig och mina Syskon till upplysning uti Evangeli Lära till att komma i gemenskap med Gud;

alltid varnad oss att lefva Gudi till behag att undfly synder, icke göra det vi uppsåtelligen vet och känner strida emot Gud och vårt samvete,

alltid då vi begångit någodoft fel efter barna sätt har de agad oss, med Förstånd, och varnad oss att aldrig mer så göra

berättad för oss om huru Gud har omissnöje deri samt med sagtmod förkunnad oss den fara Syndare i evighet är förelagd; och efter deras högsta möda och arbete med oss under sådana vägledning, har jag i början och i yngre åren försökt att Efterlefva; och varitt färdig att iagt taga; så att jag under deras lärdom undervisning och bewarning under Guds hjälp fått lära och inhämta den kunskap, den kristendom, att jag tillika med andra barnen fått inträda till första Nattwardsgången; och derigenom fick lung och ro i mitt Samvete för mina Synder och då kunde jag väl för den tiden se och bemärka huru nödigt det är att jag sålunda kunnat komma i gemenskap med den högste wälgöraren; Men olyggligt wis, har jag alltid känd mig swag att efterlefva och holla mitt döpelse förbund;

Ehuru jag icke gust i Späda ungdomen begångitt stora brott, så har jag waritt färdig att lemna mina Tangar i dens ondes wäg, och under en wällust af min egen pehrson bedrifwen Lösagtighet med mig sjelf derigenom Swårligen Syndat emot Gud, under dessa njutningar har Mitt hjerta blifwitt Alt mer och mer förblindat så att jag agtade Synder ganska ringa, och sedan jag från mina Föräldrar afskildes, och deras förmaningar och föreställningar om Guds Wägar mindre afhörde, Slogtnades all kånbarhet inommig så att Jefwulen fått inslag och förledde mig från den ena Synden till den andra; Ehuru jag ej då trängt frugta för werdlig domstol; och slutligen började jag Skrifva och öfwa mig deruto, då först; inträdde jag i fördärwelsens wäg,

ty jag af naturen war så sinnat att jag aldrig war tänkt ingå någodoft ägtenskap, och ej derföre agtade min Egendom, utan den förlöste, af, och an, hit och dit, och då jag utgaf mig att för flera utföra någodoft prodäst, företog några Resor till Umeå och således kostades mig flera gånger onödigt och dermed ganska litet wunno, utan ådrog mig owänner, blef af motparter utesluten af ygnasigtet (lögnagtighet?), då började jag att lär och förstå att jag wore en Lätting, som öfwd mig att inbilla folg galenskaper; och åstadkommo flera uti fördärf,

så kunde jag äfwen under någodoft misnöje, blifwa mer och mer förhärdad, och slutligen af de tangar inwänt, att afholla qwins personer, och då, då först, insteg uti dett nu mera förderf – som sysselsatte mig med de Tangkar att narra och bedraga flickor under ägtenskaps-löfte, äfwen meddelte min egendom dertill och ändååk aldrig werkeligen tängt ingå ägtenskap med dem; utan då jag således lefwad werlden och mina onda lustar lik; fick jag kärlek till en flicka under namn Soffia; och hjerteligen wille taga hene till ägta; men som jag förut genom oloflig handel och annat mer; förlorat all min egendom dertill åsamkad mig 4 å t hundra R D:Skuld, så at jag icke såg mig utwäg at med henne ingå ägtenskap och emedan detta låg mig

mer om hjertad, så att jag ej kunde upphöra med kärleken, till henne, började jag dagligen, dag ifrån dag allt mer och mer, ondska att kjöpslaga med Jefwulen och således var villig att aflema både kropp och själ; för penningar;

Men förgäfvees;hvarom jag då åter kommi i de Tangkar att förgjöra mina Slägtingar och derigenom winna förmögenheter genom arf; så wäl mitt faders nu bisittna hemman som en större del av Eric Anderssons Egendom och således skulle kunna winna den samma Soffia, hvilken jag högst älskade; under sådana tangkar har mitt samvete blifwit förstockad; och mitt hjerta förmörkad; att jag hade lust till dett onda och började således fundera att jag skulle förgöra mina båda yngsta Syskon så skulle jag få blifwa tillträdare uti deras hemmans delar uti hvilkens tangkar jag Så aldeles förvänt, och förwärrad, att jag noggrant agtade på alla möjliga tillfällen, att med Nämnde Syskon göra dråp, under den försigtighet, att icke Menniskor skulle mistängka mig, slutligen hade jag ihogkommit att jag skulle säga att jag skulle taga mig Tjenst hos Borgerskapet i Umeå och äfwen Legd dräng för mig hos min broder, och en wecka Loss skriwa och utrustna mig lika som jag werkeligen wore tängkt att resa.

Men icke till det minsta funderad derpå – utan som då icke war lång tid fär än Eric Andersson skulle holla Bersjöl på sin enda dotters födelse dag, när manskapet woro drukne och i byn förskingrade, tilltalade jag min broder Abraham sålunda, will du nu följa med mig och leta ägg, hwarpå han swarade ja, men jag skall först gå till min moder och begära lof dertill, derpå jag sade att wid ett sådant tillfälle är ej wertt att tilltala henne utan wi skall gå i tysthet, att icke andras der om får kunskap, och således gingo wi och kommo till sjön;

der vi stego i båten, och jag berättade före honom att lommen brukar werpa ägg i Sjöbotten, och som han skulle se utom Båten Sade han om jag far ne här nog dör jag då, och der stod wi länge och wattnet började ingå genom sprickorna att wi måtte stå för wattnets skull, då skulle wi gå om varandra i båte, och som han kom mitt för mig så sade jag se här utom; då skulle han se ägg liggandes på sjöbotten, och som han skulle luta sig att efterse dem , fattade jag min wänstra hand under hans bröst och den högra bakom honom, då han derutav trod sig mera luta sig till wattnett, och som han såge till under hopp att se ägg kasstade jag honom hufwudstupandes i sjön och han drunknade der,

men jag med en år rodde till lands, känslolöst af hans oskyldiga död, samt utskjöt båten, att människor skulle tro, det han genom egen olycka skulle had ådragit sig sådan död, hwarpå jag genast hemspringo ock icke genast ginge till den närmaste gården wid vägen utan till den längsta, och loss som jag der wille sälja salt, innan jag skulle resa till Umeå – och äntligen då de började Sakna honom började mitt samwete oroas öfwer den sorg jag skulle se af min moder; men icke då ver densamma som wiste af honom eller sett af honom utan med de andra loss bekymra mig om min broder; och som jag wiste hans utgång så wille jag icke heller, leta och söka efter honom utan när de berättade för mig att han war funnen så grämrades jag äfwen öfwer min broders olyggliga utgång, lika med de andra;

men ehuru det var swårt att gå och beskåda den oskyldigas kropp så nödgades jag för folgets skuld det göra; att årygga draga mig all mistanka; och när jag beskådade den döde hans oskyldiga kropp; så blef jag vars att Gud på hans bröst hadd låtit tekna en Ring med ett kors gust der jag hollit min mördares hand, wid den ohylliga Jerningens aflopp; och af detta teken blev jag så mycket rörd, att jag med stor möda war så förtiga min misjerning, och äntligen tänkte jag att aldrig mer göra sådant; men ack huru länge; innan jag; med nya Tangkar, åter började öka synd på synd,

och då jag uti ett lika allwar sökt, och tänkt afgjöra min Syster Maria, så kunde kunde ej mitt samwete öppnas till någon synnerlige erkänsla för Synder, utan alltid aktade på att afgjöra henne men werkställigheten lempades icke utan jag fördrögde tid efter annan, och trodde det tillfälle någon gång skulle gifwas,

slutligen när jag gick och funderde på detta onda, komme för mig den tangken att jag skulle afgöra, mörda, och fördränka, min Swåger och dess hustru och barn aflifwa; och det i den ohyggeliga afsigt att, alla skola mistänka Eric Andersson för dett, wartill jag så myckett mera såg tillfälle dertill; som der war mera kunnigt at de dagligen lefde i oenighet, och så myckett mera befria mig från mistangkarn,

så berättade jag för min moder och Soffia, att jag under min resa i Pauträsk hadd sett en Syn och hört ett tal sålunda; att jag såg ett hus och på husets tak, stående 4ra Menniskor; hvilka jag i namn nämnde; de samma som jag för omtalade; och en röst som sade att Eric Andersson skulle mörda mina båda systrar, och sedan taga sitt barn och rymma; och då han började se att barnett lider nöd; skola hans samwete öppnas och då skulle han Dräpa sig sjelf, och lemna sin dotter att frysa och swälta ihel; och jag sade att Eric Andrsson låg för mina ögon under jefwulen med mycket qwal och jemmer, af hwilket tal min moder blef ganska häpen och förfärad, och ej annorlunda kunde märka än, att jag skull sådan syn hafwa sett, och att det så gå skulle, emedan, jag gret bittertm då jag omtalade detta, fasan hos mig var ganska stor att jag så lögo och förtörno den allsmäktige Gud; Ehuru jag wiste att jag förut hade Mördat min broder, och sedan påstod att jag har talat med Guds andar och hafwa betroende att; sådant i gemnlikhet med de heliga profeter; wet och afhöra hemligheter, av sådan på följande fara; och emedan detta för mig war swårt at uppsåtligen göra; och bedraga dem att tro mig wara en guds menniska,

ändå jag ansåg mig, ibland de gröfraste syndare och så mycket mera har jag ådragit mig stora swåra synder; jag wäl en och annan gång, känd den heliga Andes werksningar till att ihogkomma att det är synd det jag på tänkte; men försökt på alla möjliga prof att emotstå dett goda wäckande jag kände, men framhärdat att fara fort uti synder, och fullgjöra den styggelse jag genom Jefwulens ledningar wore besnörd bad äfwen min moder att bedja Gud om hjelp att denna farsliga synen, kunde årygga gå; men fullständigt war i fult upsåt att göra detta i full bordan,

beständigt när jag såg någon af de hwilka jag tänkt mörda tänkte jag du skola anklaga mig på domsens dag, och hvar icke mitt hjerat hård bunden under jefwulens snara, då Gud lät sådana tankarhos mig framflyta, och jag ändå icke kunde komma till det sinne att upphöra med mina onda luster, änteligen då min moder berättade för mig, huru wi skulle bedja Gud att han afhjelpete dett onda att hon den bedröfwelsen icke skulle se, gjorde det mig ont och då mindre funderade på att utöfwa detsamma; men under bemötande af min wän, och den starka kärlek jag till henne hade; förordsakade starkare insteg till dett onda då jag viste mig icke eljest komma i gemenskap med henne; då dett skola blifwa uppenbart om min fattigdom huru jag skuld mig åsamkad, fortsatte jag mina tangkar uti utöfning af det onda, och emotstod all den känsla jag förut haft åsidosatt under ökande ansvar; ej mera hadd någon känning eller kännbarhet att göra en wälgörande Gud till wiljes, utan agtade på huru tillfälle kunde gifwas att jag först kunde mörda min swåger och sedan hans hustru och barn, och min lilla syster, mente jag skulle följas åt; icke i den afsigt att jag hadd något ont till den utan att få deras egendom arf; och ingå ägtenskap med min wän,

och då det före kommo att hösten war när och jag mina onda lustar ej fått afgöra, så emedan jag hörde att Eric Andersson skulle vitta sina flakar så mente jag först afgöra honom, och sedan tillstålla så att jag skulle ihelslå hans hustru, och barnet tänkte jag bära till skogen och afgömma; att uttydning skulle blifwa satt på min falska syn. Båda Systrar tängkte jag ihoplägga; på ett rum sedan jag dem mördat att människorna skulle tro att när Eric Andersson had mördat sin hustru så Maria emellertid wara tillreds att se det, och således äfwen henne mörda för att blifwa frikallad från jerningen;

när jag så hadd beredd mig; om Morgonen fölgde jag bekefter honom till skogen att honom skada göra om Morgonen, men hand icke honom förr än han hand komme till båten hwarföre jag lade mig ned med spänd bössa att wänta hans återkomst, hände sig wid medio af dagen, att en hakspit skrapade i skogen och jag trodde att det var min Swåger, då blefwe jag uti min hela kropp iskal och om han då hade kommit, så har jag wist icke warit så skjuta åt honom men då detta Rysliga förebud, hadd å wäga bragd, och jag såg honom komma gångandes wore icke det en ringaste del motbuditt att skjuta honom, utan jag lika som att skjuta på en wägg, skute och som jag sköt Röna, han med en häftig ton herre Gud, wem Skjuter och åter sade han wem Jesu namn är som skjuter mig; Men jag full med mord åter laddade och tänkte skuta; men som han såt bakom båten så måtte jag å andra sidan leta mig ett skjut ställe; på hwilket ställe jag länge låg och hörde på huru han åberopade Gud, om hjälp, och bad om nåd för sina synder; och när det nalkades qwällen att mörkret börgade skymma bort mannen, då önskade jag änteligen att han kunde blifwa Salig, och åter sköt på honom hwarpå han hissade hund på mig och jag till att springa förstås det, och kom bak en gammal rot, der jag åter laddade; och war tängt att en gång till skuta; men emedlertid hadd han hunnit fara å hem, då måtte jag förgäfwes, af fullgörande mina onda lustar afhöra och togs mitt natt läger i Bäsksele för att efterfråga de hästar jag skulle leta;

dagen derpå tängte jag blott på att neka min misgärning och änteligen kommo fick höra att mannen war hemkommen, frugtade då att få och beskåda honom – men gjorde dett ändå för folks skuld att de icke skulle undra på mig under misstankar; när jag känslofult ditkomme beskådande hans blodiga sår och usla tillstånd, war det mödan werd att jag frimodeligen kunde emotstå samwetets maskens gnagning; men då började jag att lika som aldeles uphöra med de tankar att jag war den samma, utan beständigt tänkte jag det onda och nedkufwade samwets qwalet; så att jag kände mig mädde wäl och kunde neka min misjerning; träffade min wän och hon som då redan hörde att jag mistängte mig för dett; efterfrågade mig noga om dett war jag, men jag nekade i Grund, och påstod att han snarast skulle ha gort det sjelf – och som jag då ej såg mig utwäg att få henne, så börgade jag åter önska; dett jag skulle få köpslaga med Jefwulens och således winna penningar men förgäfwes; då jag ej det fick eller något afhörde, börgade jag att skaffa mig 9 Slags färge trå, och tängte att göra mig en Bjära som skulle skaffa mig förmögenheten i händer; men detta war förgäfwes; Började jag att Twifla att jag kulle få henne; Min tängta wän; utan deremot tängt söka tjenst hos Rodin; men kände alltid mina Stora och många Synder ligga såsom en gnagande mask på mitt Samwete, hwarföre jag ingen werkelig Ro hade mindre natten än dagen;

men är det icke underligt, att sedan jag hade åsidossatt all tro till Gud; och börgade enligt Jefwulens ledningar och min syndiga natur efterlefwa; Räddades jag aldrig warken i mörkrett eller i Jusett för den känsla jag förut had, att frugta för gefwulen, werlden och det onda som derhos medföljer, utan alltid heldre önskade att se och tala med de onda andar, mitt samwete gnog mig icke för dett jag i evigheten fruktade, för helwites plågor, utan för dett att jag wiste mig upsåtligen göra emot en God Gud, som gifwit mig känsla; att weta hvad synd är och ändå twärt emot gingo i Jefwulens gångar;

när jag ginge i min Enslighet så talade jag med Jefwulen ändock jag ingen såg dessa ord, Kan icke Jefwulen efter min begäran wisa dig för mig Jag står här färdig att aflemna dig både själ och krop efter detta lifwt, endast jag genom din hjälp kan få magt och egendom här i detta lifwett jag skall wara dig hjelpelig att flera menniskor, i dina händer tillbringa; visa sig nu för mig och låt oss komma iköpslag med varanan; dessa ord talade jag ut i wärett flera gånger och äfwen hjerteligen önskade att få se, och tala med Jefwulen, och hans onda wäsens deltaga;

jag vet wist att sådana syndare aldrig har warit aldrig blifwer och ho wet om Gud mera kan, antaga mig till sin nåd, att jag mina onda luster icke fått till fullo, eller till wäga gåt nog ser jag att Gud har nådigt bewarad mina Syskon för mina onda hand; att jag ej fick den skada göra; och jag känner mig wara förderfwad, uti min natur med ond gerningar, att Gud kan icke förlåta mig och upptaga mig till sitt barn; änteligen har jag tro der uti att Guds nåd är större än alla mina synder men känner mig icke äga rätt ånger öfwer mina synder eller Tro på Gud.

Jag har öfwerlifwad min tid mig till förderf gudi till mishag mina medmänniskor har jag sarggat och bedragit, skutit min Svåger, dränkt min broder, bedragit 2 ne Flickor med lösaktighet, hade bedragitt min Soffia att tro på mig; änteligen lefwad med henne uti kärlek och kyskhet, ådragit mig Guds; och Menniskors hat wrede och Onåd, oräkneliga andra stora och Svåra synder äfwen begångit som jag ej hunnit uptekna – att Ståla gos och penningar, har warit i min natur mindre begärligt, men deremot har jag stulit lif, ära och kärlek af många menniskor; Gjort stora själm stycken på halsen af andra medbröder; om jag någon gång blefwo sint eller förargat på någon Så har jag ej hadd lust att träda med densamme utan varitt färdig att mörda honom med mina tankar och ingen menniska har så ondt hjerta så ont i sinnet som jag och mina tankar har varit farliga; jag kan icke en 1000 del deraf uppskrifwa för at papperet blifwer alt måtte jag med min skrifning uphöra; Farliga jerningar har jag begångit och här skrifwit, lika farliga har jag gjort, som jag ej ännu har bekjant och Rysliga äro de alla, fasligt har jag lefwat, Amen.

Jon Larsson